

Strategisk och ekonomisk plan med utblick 2025–2026 med övergripande budgetramar för år 2024

Kommunövergripande

Surahammars Kommun - Hjärtat av Västmanland

Här har vi det bästa av två världar- Närheten till både storstad och landsbygd

Innehållsförteckning

1	Politiken har ordet	3
2	Inledning	4
3	Slogan och värdegrund	5
4	Styrmodell	6
5	Framgångsfaktorer	8
6	Organisationsskiss	9
7	Analys av nuläge och framtida utmaningar	12
7.1	Ekonomiska förutsättningar	15
7.2	Personal	16
8	God ekonomisk hushållning	18
8.1	Finansiella mål	18
8.2	Verksamhetsmål kopplade till god ekonomisk hushållning	24
9	Vision, Kommunfullmäktigemål och indikatorer	25
10	Kvalitet i verksamheten	35
11	Ram/Driftsbudget	36
12	Investeringsbudget	37

1 Politiken har ordet

Detta dokument fastställer de mål, ambitioner och vilja som politiken i Surahammars kommun har. Vi tror på kommunens framtid och vill förverkliga den stora potential som finns i hela vår kommun.

Surahammar, Ramnäs och Virsbo har engagerade invånare, ett rikt och varierat föreningsliv, skickliga företagare och världsledande industrier. Vårt läge nära både storstad och landsbygd, i hjärtat av Västmanland i en växande region, gör att vi är övertygade om att vi kan gå en ljusnande framtid till mötes.

Omvärldsfaktorer påverkar självklart även oss i Surahammars kommun, och vi ser att 2024 kommer bli ett ansträngt år för hela Sverige, vi är inget undantag. Trots detta vill vi inte tappa fart med de ambitiösa satsningar som finns planerade.

Vi har ett högt tryck på socialförvaltningen. Den äldre befolkningen ökar och därmed finns ett ökat behov av äldreomsorg. I budgeten för 2024 väljer vi därför att investera extra i socialförvaltningen där vi ser att det finns goda möjligheter att lyfta verksamheten med små medel.

Inriktningsbeslutet om att bygga en ny skola visar att vi tror på framtiden. Det är ett strategiskt beslut som visar hur viktigt det är att vi har en bra skola som ger alla elever en bra start i livet.

Kommunens tillväxt och utveckling kräver inflyttning. Därför är vi stolta över att ha ett antal byggnadsplaner färdiga för att bygga en- och flerfamiljshus som möjliggör både inflyttning, och generationsväxling i befintliga fastigheter.

Vår förhoppning både för kommunens invånare och kommunens verksamhet är att omvärldsläget kommer förbättras till 2025–2026 vilket ger oss större möjligheter att genomföra de mer kostsamma åtgärder som är planerade.

Vi i den styrande majoriteten är övertygade om att Surahammars kommun går en ljus framtid till mötes även om det nuvarande omvärldsläget är påfrestande också för vår kommun. Tillsammans med invånarna, förtroendevalda och förvaltningen via dialog och genom att ta vara på alla goda idéer hoppas vi kunna utveckla vår fina kommun ännu mer.

Johanna Olofsson (M) Kommunstyrelsens Ordförande

Göte Sandin (S) Kommunstyrelsens Vice Ordförande

Inge Larsson (C)

Lars Göran Bärling (Kd)

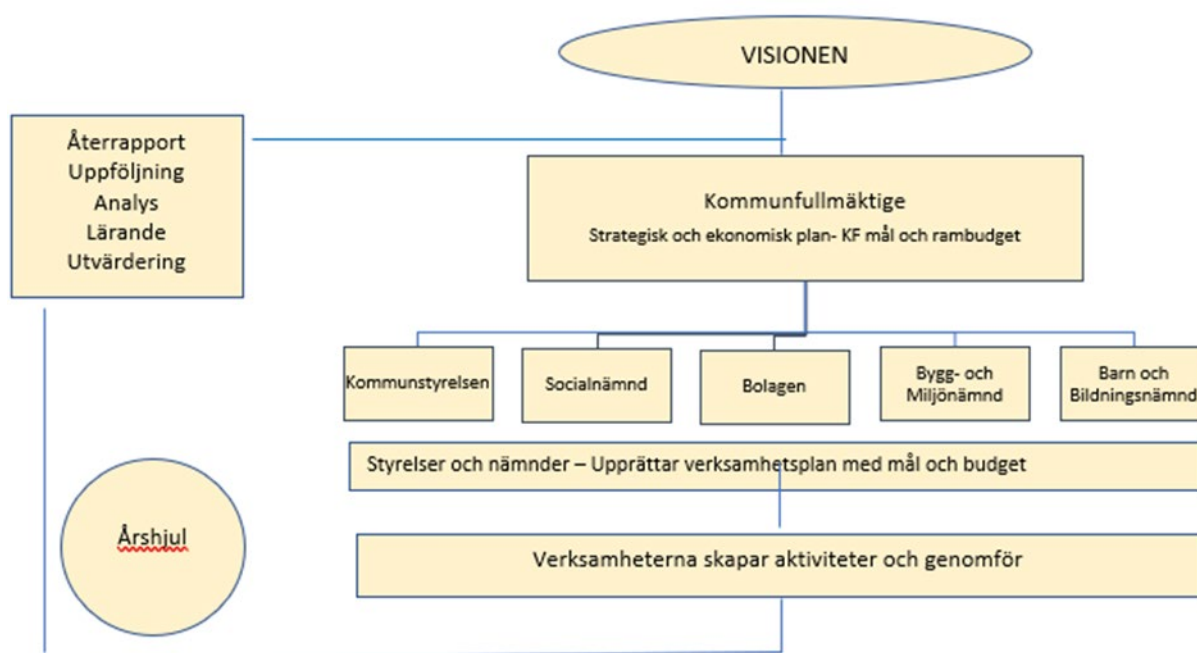
2 Inledning

Enligt kommunens styrmodell beslutad av Kommunfullmäktige 2019-12-16 § 122 så ska det finnas en strategisk planering som gäller för mandatperioden och planen revideras i helhet vid varje ny mandatperiod. Den strategiska planen utgår från majoritetens 77 punktersprogram för gällande mandatperiod och är styrande för ekonomi - verksamhetsstyrning samt kvalitetsutveckling. I planen ingår Kommunfullmäktiges prioriterade mål, strategier, indikatorer samt ekonomiska förutsättningar. Planen gäller både för Kommunstyrelse, nämnder samt bolag.

I styrmodellen framgår att Kommunfullmäktige ska fatta beslut om Strategisk och Ekonomisk plan senast i juni månad året efter val. Planen ska revideras årligen i samband med rambudget.

Medborgarnas behov ➡ Förtroendevaldas Vision och Mål ➡ Genomförande i verksamhet ➡ Uppföljning

Strategisk plan, verksamhetsplan, aktiviteter och uppföljning

Planen ska underlätta för de förtroendevalda att fatta beslut, och för tjänstemännen att utarbeta underlag samt genomföra beslut.

Planen visar riktning för verksamhetsplaner som upprättas på styrelse och nämndnivå. I dessa verksamhetsplaner framgår SMARTA mål. Det vill säga Specifika, mätbara, accepterade, realistiska, tidsatta och ansvarsfördelade mål och aktiviteter för att nå måluppfyllnad på Kommunfullmäktigenivå. Verksamhetsplanerna ska årligen antas och delges fullmäktige i november.

Planeringsprocess

De förtroendevalda beslutar om resurser utifrån en värdering och efter att prioritering gjorts utifrån de ekonomiska resurser som finns. Resursfördelningen ska bidra till att mesta möjliga nytta skapas i verksamheterna och att de finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppfylls.

I den årliga planeringsprocessen planeras och dimensioneras kommunens verksamheter och resurser och det är viktigt att genomföra en helhetsvärdering av finansieringen i form av skatter, bidrag, pensioner med mera. Med hänsyn tagen till vad som går att förvänta av utvecklingen i samhället, folkmängdsförändringar, kommuninvånarnas behov med mera.

Uppföljning

All vår verksamhet ska bedrivas med god kvalitet som ständigt förbättras. Kvalitetsperspektivet ska genomsyra allt vi gör och vara en viktig del i uppföljningen av varje övergripande mål.

I verksamhetsplanerna är det fokus på uppföljning och analys. Vi följer vår verksamhet och mäter måluppfyllelse och effekter två gånger per år som rapporteras vidare till ansvarig styrelse eller nämnd genom del- och årsberättelser.

Nämnder och Kommunstyrelse ansvarar för att regelbundet analysera och genomföra uppföljningar. Genom att fokusera på avvikelser och åtgärdsplaner kan uppföljningsprocessen säkerställa att verksamheten når de beslutade målen och håller sig inom tilldelad ekonomisk ram. En ekonomisk avstämning rapporteras vid nämndsammanträden samt delges Kommunstyrelsen.

Genom uppföljningar av planer under verksamhetsåret drar vi lärdom och har en bra grund i planeringsprocessen inför kommande budgetperiod.

3 Slogan och värdegrund

Slogan

Surahammars Kommun -Hjärtat av Västmanland

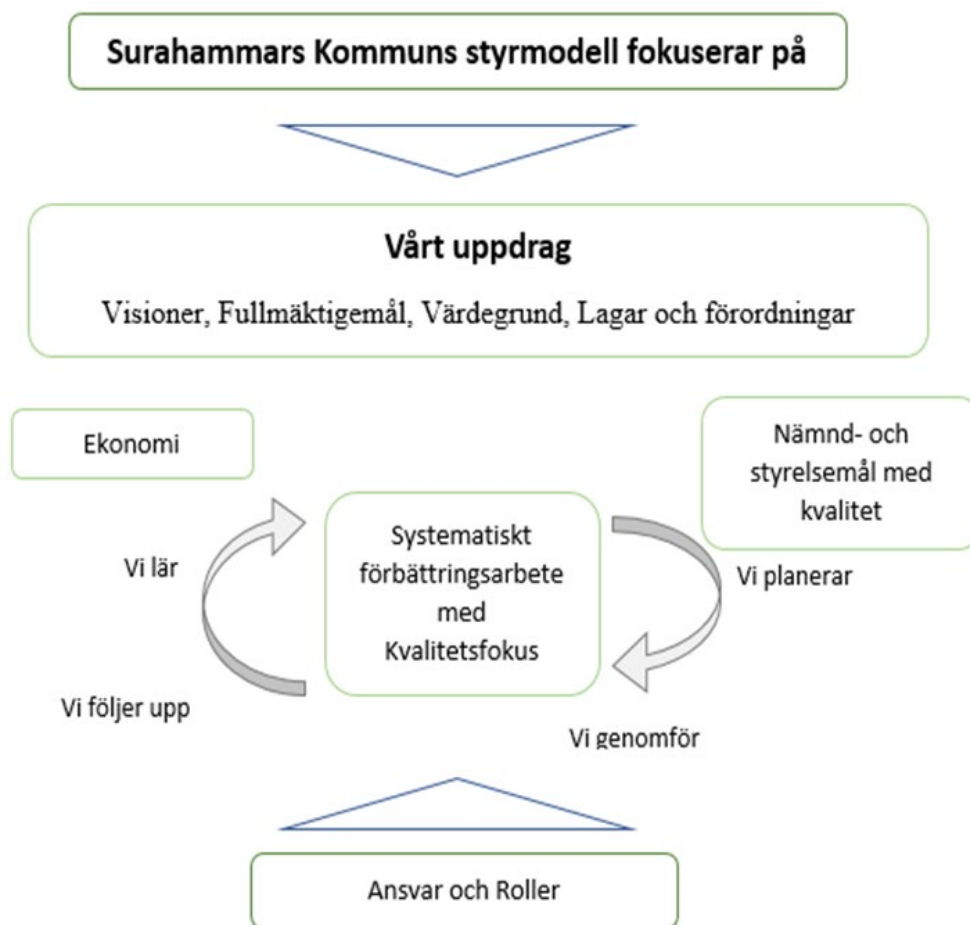
Här har vi det bästa av två världar- Närheten till både storstad och landsbygd

Värdegrund

I vår kommun:

- Är vi alla delaktiga i att bygga ett bättre samhälle
- Är det attraktivt att bo, leva och verka i hela kommunen
- Får alla en god start i det livslånga lärandet
- Har vi ett levande kulturliv, rika möjligheter till fritidsaktiviteter och nära till naturen och stillheten

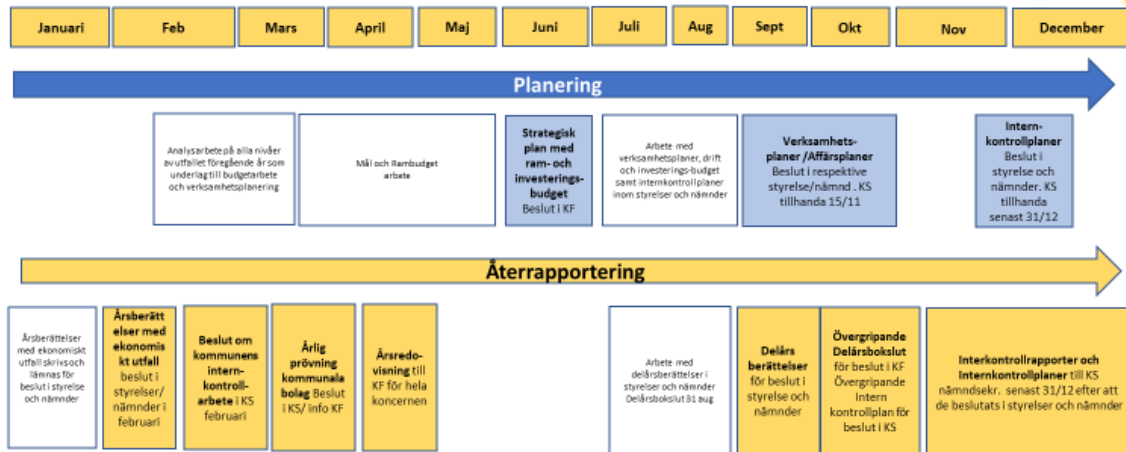
4 Styrmodell

Effektmål- Förväntat resultat

- Säkerställa att skattepengarna hanteras på bästa tänkbara sätt.
- Tydliggöra uppdraget och säkerställa att den politiska viljeriktningen och mål får genomslag i verksamheterna.
- Säkerställa att verksamhetens arbete ger resultat och effekt utifrån de mål och uppdrag de har så att de kommer medborgarna till nytta.
- Ge förutsättningar för och följa upp det systematiska kvalitetsarbetet.
- Tydliggöra ansvar och roller

Året enligt styrmodell- Politiska beslut

Mål och Budgetprocessen

1. Mål och budgetarbetet inleds med att kommunstyrelsens förvaltning i samarbete med kommunens övriga förvaltningar tar fram en nuläges- och omvärldsanalys samt äskande av önskade verksamhetsförändringar. Verksamhetsförändringarna baseras utifrån resultat, måluppfyllelse, det systematiska förbättringsarbetet, möjliga omprioriteringar och förändringar i omvärlden.
2. Förvaltningarna informerar ordförande vad som framkommit.
3. Under en gemensam uppföljningsdag diskuterar politiker och tjänstepersoner analysen och de slutsatser som framkommit. Syftet är att skapa en gemensam plattform för det kommande planeringsarbetet och ge utrymme för frågor och dialog.
4. Efter den gemensamma uppföljningsdagen startar mål-budgetarbetet för den politiska majoriteten.

5 Framgångsfaktorer

- ett attraktivt arbetsgivarskap med en god personalförsörjning
- en tydlig ekonomisk styrning och uppföljning
- tydliga strategiska val och avgränsningar
- förbättrad kommunikation vilken tydliggör utmaningar och förväntningar
- ökat koncernperspektiv och en effektiv förvaltning, med samordning och samverkan över kommunens organisatoriska gränser, där verksamhet som bedrivs i kommunens bolag och kommunalförbund tydligare samspelar.

Surahammars kommuns styrmodell beskriver att samverkan ska ses som ett sätt att effektivisera verksamheten, öka kompetensen, förbättra serviceutbudet och hantera krav på specialistkunskaper med mera. Kommunen deltar i ett flertal forum för samverkan. Samverkan ska även ske internt över förvaltningsgränser för att skapa bästa förutsättningar för att bedriva en ändamålsenlig verksamhet.

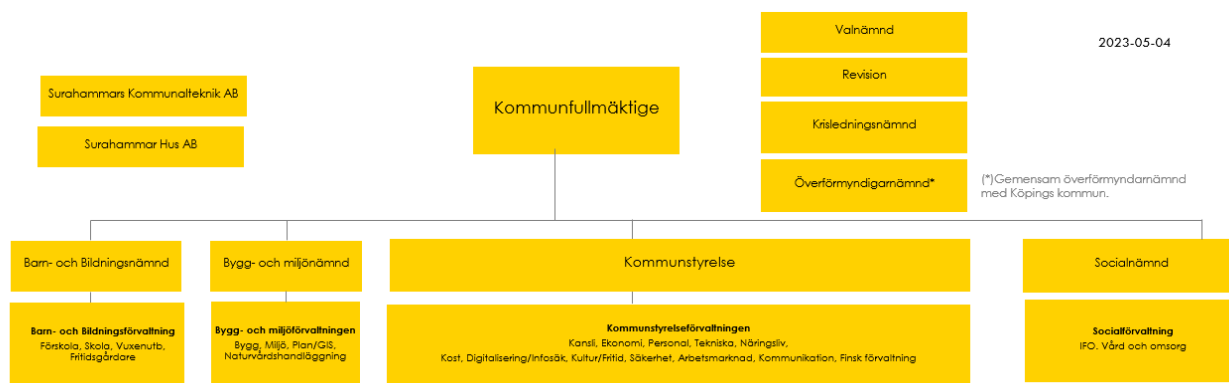
Förtroendevalda i majoritet har i samverkan tagit fram en överenskommelse med ett flertal utvecklingsområden i sitt 77 punktsprogram som det finns en ambition att genomföra under mandatperioden. Utvecklingsområdena har en stark lokal anknytning med kopplingar till både regionala och globala mål. Under avsnitten mål och indikatorer framgår vilka kopplingar som delvis finns.

En regional utvecklingsstrategi, RUS, är framtagen i nära dialog med länets kommuner, länsstyrelsen, företrädare för näringsliv, kulturliv, utbildningsanordnare och civilsamhälle och antogs på Regionfullmäktige 2020-06-17. Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande och långsiktig strategi, som pekar ut hur Region Västmanland, kommunerna, länsstyrelsen, näringsliv, myndigheter, universitet, folkbildning, föreningsliv och civilsamhälle – tillsammans vill möta regionens utmaningar och utveckla länet. Den fungerar styrande för Region Västmanlands verksamhet, vägledande för länets kommuner och länsstyrelsen och inspirerande för företag, lärosäten, folkhögskolor, kulturinstitutioner och civilsamhället. Inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret hos Region Västmanland styr RUS de statliga regionala utvecklingsmedel som Region Västmanland hanterar och ligger till grund för prioriteringar av dessa.

RUS vilar på hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Genom att utgå ifrån och bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, tillsammans med den digitala omställningen, nås visionen: Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling. Visionen uppnås genom arbete inom tre målområden som alla bidrar till en hållbar utveckling: Ett välmående Västmanland, Ett tillgängligt Västmanland och Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt.

Agenda 2030. Hösten 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling. FN:s medlemsstater åtog sig att fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid, att utrota fattigdom och hunger överallt, att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder, att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen, att alla ska kunna åtnjuta de mänskliga rättigheterna, att främja jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt, att vidta ansträngningar för att nå dem som är mest utsatta först samt att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

6 Organisationsskiss

Ansvar, styrning och uppföljning

Inom Surahammars kommunkoncern finns flera nivåer av politiskt styrande instanser, nämligen kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder samt styrelser för de kommunala bolagen. Nedan illustreras struktur och roller för styrning och uppföljning inom den kommunala koncernen.

Kommunfullmäktige, med de demokratiskt folkvalda politikerna, är det högsta beslutande och styrande organet.

Kommunstyrelsen, som har det övergripande ansvaret för verkställighet och uppföljning styr, leder och samordnar den kommunala koncernen via sin uppsiktsplikt och internkontroll. Uppsiktsplikten tar utgångspunkt i budget, ägardirektiv samt verksamhets- och affärsplaner. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har ett särskilt ansvar för att följa frågor som kan påverka kommunens ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen, egen styrelse	Kansli, Ekonomi, Personal, Tekniska varav fysiska planering av detaljplaner, Kultur- och Fritidsverksamhet, förvaltning av vägar, parker och kommunens fastigheter inklusive lokalvård. Näringsliv, Säkerhet, Kostverksamhet och arbetsmarknadsinsatser med flera.
--------------------------------	--

Övriga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att respektive verksamheter utvecklas, följer lagar och riktlinjer samt bidrar till att kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och mål uppnås.

Överförmyndarnämnden	Utöva tillsyn över godemän, förvaltare och förmyndare för myndiga personer som inte själv kan ta tillvara sin rätt eller omyndiga barn som missgynnas ekonomiskt eller rättsligt. Anlitar Köpings kommun
Valnämnd	Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med föreskrifterna i vallagen och till denna lag hörande förordningar samt lagen om kommunala folkomröstningar. Nämnden skall administrera val inom kommunen d v s val till riksdag, landsting och kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar.

Krisledningsnämnden	Krisledningsnämnden fullgör kommunens uppgifter under extraordinära händelser i fredstid om beslut fattas att nämnden ska träda i funktion. Med extra ordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner som kräver skyndsamma insatser av en kommun.
Socialnämnd	Vård och omsorg för äldre och funktionsnedsatta personer utifrån gällande lagstiftning Individ- och familjeomsorg såsom familjerätt, barn- och ungdomsvård, missbruks- och beroendevård samt ekonomiskt bistånd. Kommunal hälso-och sjukvård. Alkoholhandläggning.
Barn- och bildningsnämnden	Förskola, fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Kommunal vuxenutbildning
Bygg och Miljönämnden	Bygglov, Miljötillsyn, Geografiskt informationssystem (GIS), Naturvårdshandläggning

Kommunala bolagen

Skälen till att Surahammars kommun valt att driva viss verksamhet i bolagsform är dels organisatoriska, dels ekonomiska. Den verksamhet som bedrivs i bolagsform är sådan verksamhet som är konkurrensutsatt och drivs på affärsmässiga grunder. De kommunala bolagen bedriver sin verksamhet utifrån bolagsordning, ägardirektiv och kommunfullmäktiges övriga beslut. Bolagen leds av politiskt tillsatta styrelser och professionella företagsledningar.

Sedan den 3 januari 2022 ingår Surahammars kommunal teknik i det nybildade bolaget Mälarenergi Vatten AB. Bolaget ägs av Mälarenergi AB, (85%), Hallstahammars Kommun, (9%) samt Surahammars Kommunal teknik AB, (6%).

Mälarenergi Vatten AB sköter från den 1 april 2022, VA-verksamheten inom Surahammars Kommun på av uppdrag av Surahammars kommunal teknik. Mälarenergi Vatten AB kommer att stå för produktion och distribution samt utföra drift och underhåll. Surahammars kommunal teknik AB ansvarar fortsättningsvis för fastigheternas underhåll.

Surahammarshus förvaltning AB med dotterbolag Ramnäs fastigheter AB	Allmännyttigt bostadsbolag inom Surahammars kommun som har i uppdrag att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta olika typer av bostäder, fastigheter och kollektiva anordningar upplåtna med såväl hyresrätt som med andra alternativa upplåtelseformer.
Surahammars Kommunal teknik AB	Ansvarar för ägandet av Vatten- och avloppsanläggning samt dess fastigheters underhåll

Tjänstepersoner ansvarar för att tillse att de politiska nivåerna har tillgång till sakkunnig kompetens vid beredning av ärenden samt för att bedriva den operativa verksamheten. I styrsystemet innebär det att tjänstepersoner i nämnder och bolag ska omsätta de politiska visionerna, strategierna, målen och uppdragen till operativa mål och konkreta aktiviteter, samt återrapportera till ansvarig nämnd/styrelse hur verksamhet och ekonomi utvecklas.

Revisorerna och lekmannarevisorerna (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och kommunala företag. Den övergripande revisionsuppgiften i kommuner och landsting är att granska om verksamheten följer fullmäktiges beslut och om verksamheten uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar. En väsentlig del är att främja arbetet med styrning och kontroll av verksamheten. Kommunrevisionen granskar genom så kallad lekmannarevision även bolag som kommunen helt eller delvis äger

För att kommunen ska kunna bedrivas kostnadseffektivt har vi valt att samarbeta med andra kommuner och aktörer enligt nedan:

	Procent	Ansvar
Västra Mälardalens kommunalförbund, VMKF	17,1%	Upphandling, IT, Telefoni, Lön,
Räddningstjänsten i Mälardalen RTMD	6,0%	Räddningstjänst
VafabMiljö kommunalförbund	3,4%	Resurs och avfallshantering
Kommunassurans Syd Försäkrings AB	0,66%	Kommunförsäkring

Kommunen har även medlemskap i bland annat nedanstående konstellationer:

- Kolbäcksådalens pensionsförbund.
- Inera AB.
- Kommuninvest.
- Energikontoret Mälardalen AB.
- Länsgemensamma samordningsförbundet
- Gemensamma hjälpmedelsnämnden
- Ekomuseum Bergslagen
- Leader Bergslagen
- Bergslagspendelns intressegrupp, BIG
- Strömsholms kanal Ab via Stiftelsen för främjande av trafiken på Strömsholms kanal
- Kolbäcksåns vattenförbund
- Luftvårdsförbundet
- Förbundet Agenda 2030
- Arkiv Västmanland
- Västmanlands kommuner, VK
- Strategisk regional beredning, SRB samt underliggande samverkansgrupper
- Miljö- och klimatrådet
- Integrationsrådet
- Västmanlands tolkservice
- Polisområdes BRÅ (Brottsförebyggande rådet)

7 Analys av nuläge och framtida utmaningar

Omvärldsanalys

Omvärldsanalysen speglar hur yttre omständigheter kan påverka Surahammars kommun. Några av de faktorer som påverkar kommunen är konjunkturutvecklingen, utvecklingen på arbetsmarknaden, befolkningsutveckling och demografiska förändringar, reformer beslutade av riksdagen och andra statliga beslut, inflations- och löneutveckling samt ränteläget. När det sker förändringar i dessa områden är de ofta svåra att påverka lokalt och regionalt men oavsett måste det finnas en strategi för att möta dem.

Världsekonomin präglas i år av den ännu höga inflationen och oron för de amerikanska bankerna har orsakat turbulens på de finansiella marknaderna i omvärlden. Vad som därtill utmärker 2023 är låg global BNP-tillväxt, som till stor del är följden av hög inflation och stigande räntor 2021–2023.

Hushåll världen över möter kraftigt ökande levnadsomkostnader medan lönsamheten pressas alltmer i räntekänsliga delar av näringslivet.

Den höga inflationen tvingar centralbanker världen över till fortsatt åtstramande penningpolitik också i år. Trots efterfrågeförsvagningar har arbetsmarknaden i flera länder hittills stått emot oväntat väl.

Samhällsekonomin

Den svaga omvärldstillväxten bidrar till att svensk ekonomi tappar fart, BNP utvecklas svagare och inflationen är fortfarande alltför hög och långt från Riksbankens mål på två procent. Enligt den penningpolitiska rapporten som Riksbanken publicerade i april 2023, väntas energipriserna falla allt snabbare i årstakt och prisutvecklingen i producentledet normaliseras, samtidigt som den allt stramare penningpolitiken dämpar efterfrågan i ekonomin. Detta gör att svensk inflation faller i år och stabiliseras nära målet på 2 procent under 2024.

Den höga inflationen påverkar dock hela ekonomin negativt och drabbar särskilt hushåll som har små marginaler.

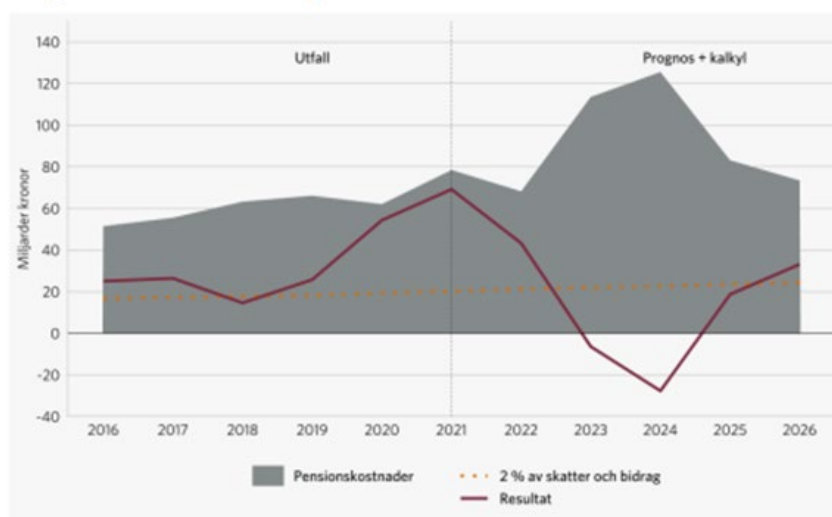
Kommunsektorns ekonomi är mycket ansträngd – Lågkonjunktur både 2023 och 2024

Förändringen har gått mycket snabbt, från 2000-talets starkaste resultat till de svagaste. Flera år med starka resultat har stärkt soliditeten och den långsiktiga beredskapen har förbättrats i de flesta kommuner och regioner. Det bidrar till ett bra utgångsläge inför de stora ekonomiska utmaningar som nu drabbar sektorn, där hög inflation, stigande räntekostnader och kraftiga kostnadsökningar för pensioner medför att resultaten faller i snabb takt. Under år 2023 beräknas det kommunala skatteunderlaget sjunka med 2,5 procent. Det är första gången sedan 2004 som det reala skatteunderlaget minskar.

Sveriges kommuner och regioner beräkningar publicerades i maj 2023. I för 2024–2026 utgår deras beräkningarna från att kostnaderna ökar i takt med demografiska behov, beslutade statsbidrag samt en viss trendmässig fördyring inom ett par verksamheter. Det antas att staten inte tillför ytterligare generella statsbidrag för åren 2024–2026. Samma löneutveckling antas för de kommunalt anställda som för den övriga arbetsmarknaden.

Slutsatserna de drar är att de ekonomiska förutsättningarna försämras ytterligare 2024, trots en god utveckling av skatteunderlaget. Kostnadsvolymer väntas öka svagt, löneökningstakten bli förhållandevis hög men främst förväntas de redan höga pensionskostnaderna att ytterligare bli högre under 2024 på grund av inflationen.

Diagram 2 • Resultat och pensionskostnader i kommunsektorn

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Positivt för år 2024 är att prognosen pekar mot en svagt ökad efterfrågan i ekonomin med mer optimistiska hushåll i takt med att inflationen och därefter även ränteläget faller tillbaka. Det är dock först 2025 som återhämtningen tar fart på allvar.

När det gäller befolkningsförändringar är det fortsatt nedgång i förskola och grundskola och fortsatt uppgång i gymnasieskola och äldreomsorg.

Surahammar

Utifrån vad som beskrivits i analyserna av 2022 års resultat och den ekonomiska ställningen har Surahammars kommun en god ekonomi. Kommunen har sedan lång tid har byggt upp en stark finansiell bas med god kassalikviditet, goda resultat, ökad soliditet och uppfyllt balanskravet sedan införandet år 2013. Investeringar har finansierats fullt ut med egna medel och inga nya lån har upptagits. I bokslutet når kommunen sina finansiella mål. Vi bedömer att kommunen har en bra grund att stå på för att förhålla sig till en omvärld med tvära kast, både politiskt och ekonomiskt.

Förutsättningarna för Surahammars kommun påverkas i högsta grad av vad som händer i vår omvärld och det är av största vikt att Surahammar, om det är möjligt, inte försvagar sitt finansiella utrymme, eftersom de närmaste åren förväntas bli tuffa. Kommunen, har som de flesta andra kommuner ökade behov av välfärdstjänster.

Framtid

Nu väntas tuffare tider framöver med ett högt kostnadstryck främst på grund av den demografiska utvecklingen och ökade kostnader gällande pensioner och personalomkostnader. Den höga inflationen kommer medföra kostnadsökningar för kommunen. Även läget på räntemarknaden kommer att påverka ekonomin i kommunkoncernen med ökade räntekostnader på lån.

För att möta alla förväntade utmaningar måste vi fortsätta att arbeta långsiktigt och strategiskt tillsammans med en tydlig ekonomistyrning för att fortsätta upprätthålla god service till våra kommuninvånare. Den förväntade ekonomiska utvecklingen är att arbeta mot en fortsatt hög likviditet, goda resultat som förbättrar kommunens egna kapital och soliditet.

Kommunens låneskuld ska minska genom amorteringar och då likviditeten tillåter kan även extra-amorteringar eller inlösen av lån göras, samtidigt som inriktningen är att inga nya lån ska upptas.

En stor utmaning i kommunen är den demografiska utvecklingen där personer i de åldrar där kommunala tjänster normalt sett efterfrågas fortsätter att öka i högre takt än de kommunala

intäkterna. Kommunen har under året aktivt påbörjat arbete med att skapa förutsättningar för ökad inflyttning.

Transporter och kommunikationer, såväl för gods som för personer, kommer även i fortsättningen att vara en viktig framtidsfråga. Fördjupade dialoger måste även fortsättningsvis föras med regionen och övriga aktörer för att optimera kommunens kollektivtrafik.

Stort fokus kommer även fortsättningsvis ligga på digitaliseringsarbete, där arbete kommer påbörjas med att identifiera områden där e-tjänster kan höja servicenivån, öka tillgängligheten och möta förväntningarna från våra kommuninvånare samt effektivisera interna processer.

Kommunen står även inför den största ekonomiska investeringen kommunen gjort på mycket länge då en ny mellanstadieskola planeras. Därför är det av vikt att kommunen även fortsättningsvis har en finansiell stabilitet.

Befolkningsutveckling

Befolkningsprognoser ligger till grund för planering av kommunal service, som behov av förskola, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg och för planering av gator, parker med mera. Det är befolkningen skriven i kommunen den första november året före budgetåret som medräknas i skatte- och bidragsunderlaget.

För att kunna göra skattemedelsberäkningar och planera kommunens verksamhet gör vi befolkningsprognoser som bygger på information om våra egna förutsättningar. I budget 2024 och plan 2025–2026 baseras skattemedelsberäkningarna på 10 033 invånare första året samt en ökning med 12 respektive 15 invånare plan år 2024 och 2025.

Befolkningen i Surahammar uppgick, efter första kvartalet 2023, till 10 027 kommuninvånare. Enligt uppgifter, tagna från SCB (Statistiska centralbyrån), förväntas befolkningen uppgå till 10 172 personer om fem år.

Befolkningsutvecklingen kan komma att påverkas positivt med en nybyggnation och inflyttningar.

Surahammars Kommunalteknik AB

Surahammars Kommunalteknik AB har framfört att det föreligger en stor underhållsskuld och ett stort underhållsbehov i ledningsnätet vilket måste hanteras de kommande åren.

Surahammars hus Förvaltnings AB

Surahammarshus förvaltning AB beskriver i sin verksamhetsberättelse 2022 att behovet är stort av underhåll och reoveringar på grund av både slitage och ålder, och att det för ändamålet finns begränsade resurser. Önskemål om att bygga nya hyresbostäder har framförts till Kommunstyrelsen i mars 2023.

7.1 Ekonomiska förutsättningar

Ekonomiska budgetramar

Kommunfullmäktige fördelar och fastställer totala ekonomiska ramar för den löpande verksamheten (drift) till kommunstyrelsen och nämnderna och det är viktigt att resursfördelningen styr i den riktning som de politiska ambitionerna anger. Fördelningen ska skapa riktning för prioriteringar i styrelse och nämnder när de fördelar sin ram på verksamhetsnivå.

Styrelsens/ nämndens verksamhetsplan redogör för hur respektive har beslutat att fördela driftsbudgeten till sina olika verksamheter under året.

Styrelse och nämnder ansvarar för att beslutade mål och åtaganden uppnås inom tilldelad budgetram. Beredskap för kostnadsavvikelser mot budget och oförutsedda utgifter ansvarar nämnden för genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget.

Verksamhetsplaneringen skall bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som de själva beräknar och de prioriteringar som de gör, för att utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans.

Kommunfullmäktige fördelar resurser med hänsyn utifrån

- Pågående års budgetram
- Fattade beslut (+/-)
- Statliga beslut, lagändringar med mera (+/-)
- Förvaltningens redovisning av behov efter möjliga omprioriteringar
- Politiska prioriteringar

De ekonomiska ramarna bygger på hushållning med skattebetalarnas medel. I budgeten och i planeringen för de närmsta åren läggs en grund för att verksamheterna i kommunen:

- byggs ut för att möta behoven för medborgarna,
- kan rekrytera morgondagens medarbetare och behålla nuvarande medarbetare på en alltmär konkurransutsatt marknad inte minst inom bristyrken och
- tar tillvara och förhåller sig till digitaliseringens effekter för att öka effektiviteten.
- ökar tryggheten

Vi förutsätter också att staten tar sitt ansvar för de kommunala utjämningsbidragen samt andra generella stödformer för kommunernas ekonomi.

Kommunens ekonomiska förutsättningar för budget 2024

Budgeten för 2024, plan 2025–2026 utgår ifrån följande övergripande antaganden:

Preliminärt PO-pålägg 45,70%

Löneökningar 3,7 procent (3,4 procent 2025, 3,3 procent 2026)

Priskompensation (KPIF) 1,8 procent (1,8 procent 2025 och 2,0 procent 2026)

Skatter och generella bidrag

- Utdebiteringen är fastställd till 22:31 under hela perioden.
- Skatteunderlagsprognosen samt bidrag och avgifter bygger på prognoser från Sveriges kommuner och regioner (SKR Cirkulär: 20:30, daterad 27 april 2023).

Befolkningsprognos

Befolkningsförändringen för år 2024 bygger på antal invånare kommunen hade per sista december 2023, vilket var 10 033. Befolkningsprognosen för åren 2025–2026 är kommunens egen uppskattning och är 10 045 samt 10 060 personer.

Resultatmål

Kommunen har tre finansiella mål, varav det ena även kallas resultatmål och ligger till grund för en god ekonomisk hushållning. De budgeterade resultatet för Surahammars kommun baseras på att resultatmålet 2,0 procent av skatter och bidrag ska uppnås. Den politiska viljan är att kommunen ska eftersträva att resultatet vid årsslut inte blir högre än 2,75 procent av skatter och bidrag för vart år under mandatperioden.

7.2 Personal

Personalpolitik

Surahammars kommun arbetar konsekvent och systematiskt med att öka personalens välbefinnande. En personalpolitisk målsättning med medarbetarskapet är att varje medarbetare skall uppfatta det naturligt att se sig själv som en god ambassadör för Surahammars kommun.

En attraktiv arbetsmiljö är viktig för att kunna behålla och rekrytera kompetent personal och reducera sjukfrånvaron. En attraktiv arbetsmiljö är en miljö som enligt den arbetsmiljöpolicy som gäller hela den kommunala koncernen kännetecknas av trivsel, ansvarstagande, kreativitet och utveckling. Medarbetarna ska få möjlighet att påverka förutsättningarna för sitt arbete och arbetsrelaterad stress ska reduceras. Arbetet med tidiga rehabiliteringsinsatser för att minska sjuktalet sker kontinuerligt och medför att kommunen kan hushålla med både personella och ekonomiska resurser.

Likabehandling och jämställdhet.

En annan viktig del av personalpolitiken är arbetet med likabehandling och jämställdhet. Anställda ska behandlas lika, arbetsmiljö och arbetsförhållanden ska anpassas. Den övergripande målsättningen är att jämställdt arbetet ska ingå som en naturlig och integrerad del i all vår verksamhet. Mer information framgår i kommunens jämställdhetspolicy.

Betydelsen av medarbetares engagemang

Kommunkoncernens medarbetare är avgörande för att ge kommunens medborgare god service. Varje dag arbetar våra medarbetare för att förbättra vardagen, framtiden och livskvaliteten för Surahammars kommuns invånare. Det jobbet genomförs idag med ett stort engagemang, mod och uthållighet. För att möta framtidens utmaningar behöver kommunen fortsätta arbeta för att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla våra chefer och medarbetare. Resultatet kommer vara avgörande för om goda verksamhetsresultat nås.

Personalekonomiska redovisningar

Syftet med personalekonomiska redovisningar som görs regelbundet är att återge och följa upp ett antal personalstrategiska nyckeltal samt att ge en samlad beskrivning över kommunens största investering och viktigaste resurs, medarbetarna. Redovisningen innehåller personalstatistik där jämförelse sker med föregående år.

Personaladministrativ/HR utveckling.

Kort sammanfattat betyder HR Human Resources vilket är en engelsk term som har tagit sig in i det svenska språket. I den svenska översättning på arbetsmarknaden betyder det tjänster som rör personalavdelningen på ett företag. Deras huvudsakliga syfte är att hantera personalfrågor och att säkerställa att personalen trivs och presterar på sin högsta nivå.

I och med att det ska genomföras en verksamhetsövergång av löneadministrationen till VMKF ska kommunens HR verksamhet (personaladministrativa verksamhet) utvecklas under kommunstyrelsens på så sätt att det ska anställas en HR-chef (tidigare personalchef) som fokuserar på att vara en samordnande, organisationsövergripande instans som sammanställer gemensamma riktlinjer och regelverk och enbart vid behov träder in som stöd i den operativa verksamheten.

Kompletterande insatser behövs i det operativa HR-arbetet, eftersom behoven av stöd varierar i olika delar av organisationen. En eller två personer som har ett mer operationellt ansvar som specialiserar sig inom de olika förvaltningarna men som även är en strategisk stödpartner.

Kompetensutveckling

Den HR utredning som är utförd under våren 2023 visar att kommunen skulle vara behjälpt av en strategi för kompetensförsörjning, på både kort och lång sikt, med behovsanalyser, kompetensplaner och fler tillvägagångssätt för att anpassa kompetensen till verksamhetens behov, såsom kompetenshöjande insatser i form av utbildning, ledarutveckling, individuellt ledarstöd/mentorskap, erfarenhetsutbyte i nätverk, medarbetarskap och planering vid avgångar.

I målarbetet framgår förslag på kompetensutveckling för olika personalgrupper.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet

När det gäller det systematiska arbetsmiljöarbetet arbetar Surahammars kommun utifrån att förebygga ohälsa och främja en god arbetsmiljö. Arbetet består av undersökning, riskbedömning, åtgärder/handlingsplan och kontroll. När året sedan är slut upprättas den årliga uppföljningen. Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet är den aktivitet där Surahammars kommun kontrollerar att arbetsmiljöarbetet fungerar bra och att vi lever upp till Arbetsmiljöverkets krav enligt föreskriften om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Surahammars kommun har en antagen friskvårdspolicy som syftar till att få en friskare och mer motiverad personal vilket kommer både den anställde och arbetsgivaren till del. Friskvårdsbidraget kan användas till alla aktiviteter som Skatteverket betraktar som skattefri friskvårdsförmån. Inför år 2023 beslutades att beloppet ska höjas till totalt 2 000 kr/år.

8 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning i Surahammars kommun

God ekonomisk hushållning är en förutsättning och restriktion för vår långsiktiga planering och med det avses att vi förvaltar våra resurser så att vi skapar en långsiktigt hållbar utveckling med stabil ekonomi för att kunna möta nedgångar och kriser i samhällsekonomin. Ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner; att hushålla i tiden och över tiden vilket leder till krav på långsiktig planering.

En viktig hörnpelare för att uppnå en verksamhet och ekonomi i balans är att kommunen som ansvarig för förvaltningen av medborgarnas skattepengar alltid strävar efter att dessa används på effektivast möjligaste sätt. God ekonomisk hushållning innebär att såväl finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås.

En god ekonomisk hushållning har en vidare innebörd än att ekonomin är i balans. Kommunens verksamhet ska dessutom vara ändamålsenlig och effektiv. Kommunen ska sträva efter en god kvalité vilket innebär att tillgodose alla målgruppers behov och realistiska förväntningar på kommunens verksamhet.

Mål och riktlinjer finns beslutade för god ekonomisk hushållning, resultatutjämningsreserv och reservfond i Surahammars kommun. Resultatutjämningsreserven, RUR, ska kunna användas om det uppstår svårigheter att uppfylla balanskravet på ett ansvarsfullt sätt. Därmed ges möjlighet att utjämna förändringar i de ekonomiska förutsättningarna mellan olika år.

För den verksamhet som drivs i bolagsform sker styrningen i huvudsak genom kommunens ägar-policy, bolagsordningar, ägardirektiv och årliga beslut om budget och avkastningskrav.

8.1 Finansiella mål

Kommunfullmäktige fastställer finansiella mål som utgör ekonomiska utgångspunkter för kommunkoncernens verksamheter för respektive mandatperiod. De behövs för att främja till kostnadseffektiva och ändamålsenliga verksamheter samtidigt som en tydlighet om uppdragen förmedlas till medborgarna. De finansiella målen ska ha både ett kortsiktigt och ett långsiktigt perspektiv, avse både resultat och ekonomisk ställning samt kopplas till riktningar och/eller övergripande strategier i strategisk plan.

De finansiella målen prövas varje år i samband med arbetet med flerårsplanen. Målsättningarna kan förändras beroende på den hittillsvarande utvecklingen, ändrade bedömningar om framtiden med mera. Ändring av finansiella mål ska alltid motiveras.

Målen ska även betona att ekonomin är en begränsning för verksamheternas omfattning och utgöra restriktion för:

- Hur mycket den löpande verksamheten får kosta (vilka intäkter har vi och vilka kostnader kan vi tillåta oss)
- Investeringsnivåer och finansiering av dessa
- Förmögenhetsutveckling

Resultatmål

Resultatet exkl. jämförelsestörande poster ska uppgå till 2% i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag men inte överstiga 2,75%

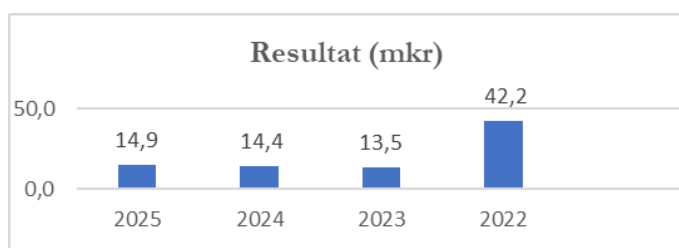
Investeringsmål

Självfinansieringsgraden ska uppgå till minst 100 % under en rullande treårsperiod och inte vara lägre än 90% under ett enskilt år av perioden

Soliditetsmål

Soliditeten ska förbättras

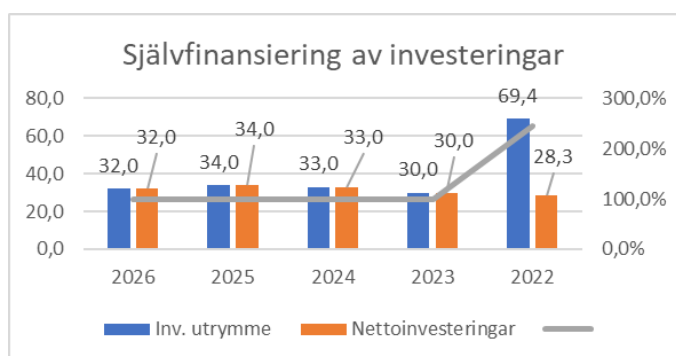
Det första finansiella målet, årets resultat ska uppgå till 2 procent i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag men inte överstiga 2,75 procent är satt för att värdesäkra det egna kapitalet och täcka kommunens kommande pensionsutbetalningar.

I underlaget för budget 2024 och plan 2025–2026 ingår en oförändrad skattesats och de budgeterade resultaten motsvarar två procent av skatter och generella bidrag.

Investeringsnivån

Nedanstående diagram visar en att investeringsnivå räknas ligga på drygt 30 miljoner kronor för perioden 2020–2025 (exklusive investeringar för taxefinansierad verksamhet). Det är en möjlig nivå förutsatt att resultatmålet uppnås. Självfinansieringsgraden av investeringar mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar.

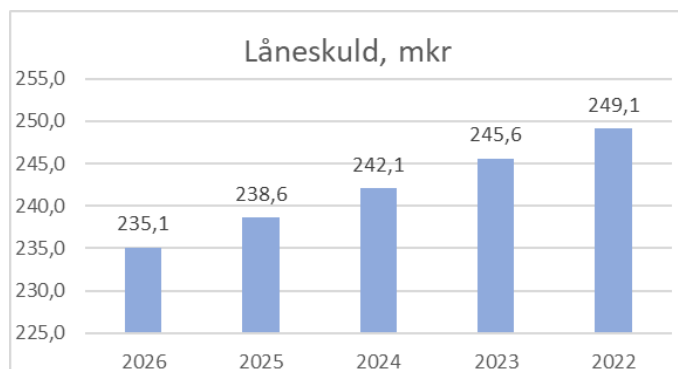
Soliditet

Det tredje finansiella målet – soliditeten ska förbättras gör det möjligt att avläsa kommunens långsiktiga kapacitet.

Soliditeten är det enskilt viktigaste måttet för att mäta den ekonomiska styrkan på lång sikt och det är av stor betydelse att den utvecklas i en positiv riktning, vilket den gjort i Surahammars kommun under ett flertal år. Den visar hur stor del av de totala tillgångarna som är egenfinansierade. Ju starkare kapacitet, desto mindre känslig är kommunen för kommande lågkonjunkturer. Påverkansfaktorer på soliditeten är resultatutvecklingen samt värdeförändring för tillgångar och skulder.

Skuldsättning

Låneskuld

Under år 2022 löste kommunen två lån vilket medförde att låneskulden minskade utöver de årliga amorteringarna. Inriktningen är att inga nya lån ska upptas under år 2024 och den totala låneskulden prognostiseras till ca 235,1 miljoner kronor 2026-12-31. Denna summa kan dock revideras om slutgiltigt beslut om att bygga en ny mellanstadieskola tas under planperioden.

Pensionsförpliktelser

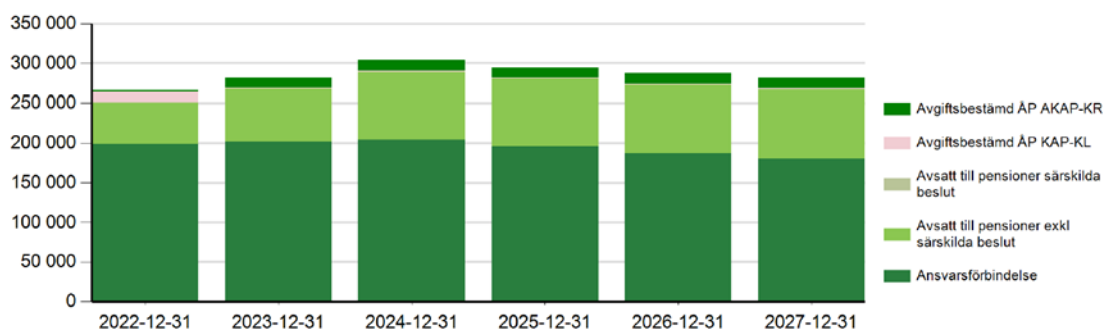
Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta och enligt lagen om kommunal redovisning ska pensioner redovisas efter den så kallade blandmodellen, vilket Surahammars kommun gör. Det innebär att pensionsförmåner intjänade från och med 1998 ska redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensioner intjänade före 1998 ska redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunen anlitar KPA för beräkning av framtida pensionskostnader. KPA:s prognoser påverkas bland annat av reallöneutveckling, inflation, statslåneränta, nyanställningar och avgångar.

Från och med 1 januari 2023 inträder ett nytt pensionsavtal som kallas AKAP-KR och som innebär att kommunen enbart säkerställer utbetalning av framtida pensioner med hjälp av premieinbetalningar till KPA. Pensionsavsättningarna i AKAP-KR blir 6 procent på den pensionsgrundande lönen till och med 7,5 inkomstbasbelopp och 31,5 procent för lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp upp till 30 inkomstbasbelopp.

Kostnaderna i pensionsprognosen för Surahammars kommun har en stigande utvecklingskurva för år 2023–2024 men sedan är prognosen, enligt KPA, att kostnaderna minskar under förutsättning att inflationstakten minskar.

I tabellen nedan visas Surahammars kommuns förväntade pensionskostnader budget 2024 och plan 2025–2026, enligt KPA:s decemberprognos år 2022.

Avsatt till pensioner/Ansvarsförbindelse inkl löneskatt

Kommunalskatt

Kommunallagen reglerar verksamheten där den kommunala självstyrelsen är grunden för verksamheten, där en av de viktigaste förutsättningarna är rätten att bestämma hur mycket kommunerna ska ta ut i skatt av sina invånare.

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länet, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag.

Med total skattesats avses den procentuella andel av den beskattningsbara inkomsten som en skattskyldig påförs i kommunal inkomstskatt.

Utdebiteringen i Surahammars kommun uppgår till 33,19, varav kommunalskatten uppgår till 22,31 och landstingsskatten 10,88. Budget 2024, plan 2025–2026 baseras på en oförändrad skattesats.

Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

Merparten av de kommunala verksamheterna är obligatoriska. För de i lag reglerade verksamheterna gäller dessutom att den tillhandahållna servicen ska vara likvärdig i landets kommuner. Finansieringen av de kommunala tjänsterna sker via skatteintäkter, kommunala utjämningsystem och avgifter. Sedan tio år tillbaka tillfaller förändringen i fastighetstaxeringen till kommunerna genom den kommunala fastighetsavgiften.

En enskild kommun kan i mycket liten utsträckning påverka sina intäkter. I stället påverkas kommunens ekonomiska förutsättningar i hög grad av både svängningar i konjunkturen och storleken på statsbidragen. Statsbidragen värdesätts inte av regeringen. Detta medför att kommunens intäkter riskerar att utvecklas långsammare än kostnaderna för att tillgodose ökningen av medborgarnas behov. Kommunerna blir beroende av att regering och riksdag ökar de generella statsbidragen genom särskilda satsningar.

Skatteintäkter

Skatteintäkter och statsbidrag är kommunens viktigaste inkomster och ska räcka till finansiering av den löpande driftverksamheten, avsättningar till framtida pensionsåtaganden, räntor samt avskrivningar på gjorda investeringar.

I beräkningarna av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning har kommunen använt Sveriges Kommuner och Regioners skatteunderlagsprognos korrigerad med kommunens befolkningsprognos. Skattesatsen som använts är 22,31 kr. Skatteunderlagsprognoserna följs upp kontinuerligt.

Utjämningsystem

Kommuner och landsting står för större delen av välfärdstjänsterna. De ansvarar för skolan, sjukvården och olika omsorger. Därför är kommunernas och landstingens utgiftsandel av BNP högre än i något annat land. Samtidigt varierar förhållandena mellan kommuner, mellan landsting och olika delar av landet, liksom förutsättningarna att klara dessa uppgifter. Det finns därför ett behov av att utjämna de ekonomiska förutsättningarna, när det gäller både inkomster och strukturella skillnader. Syftet är att åstadkomma likvärdiga förutsättningar för alla kommuner och landsting att bedriva sin verksamhet. Genom den omfördelning av resurser, som sker i utjämningsystemet, kan mer likvärdiga förutsättningar att tillhandahålla välfärdstjänster skapas. Detta är bakgrunden till utjämningsystemet, som består av olika delar.

Inkomstutjämning

Ett statligt utjämningsbidrag garanterar kommunerna 115 procent av medelskattekraften. Medelskattekraften är det genomsnittliga skatteunderlaget i riket, dvs. den beskattningsbara inkomsten per invånare i landet.

Räcker inte anslaget nivå att finansiera den garanterade nivån justeras detta genom att kommunerna själva får betala en regleringsavgift. Överstiger anslaget nivå den garanterade nivån betalar staten ut ett regleringsbidrag.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämnings baseras på mätbara och för kommunen opåverkbara faktorer som mäter strukturella kostnadsskillnader. Kostnadsutjämnings ska inte kompensera för skillnader i servicenivå, kvalitet, avgiftssättning eller effektivitet. Surahammar har, jämfört med riket, ogynnsamma strukturella förhållanden i de flesta delmodeller vilket innebär att kommunen får bidrag.

Kommunal fastighetsavgift

Kommunal fastighetsavgift för småhus är 0,75 procent av taxeringsvärdet. Den årliga intäktsförändringen från fastighetsavgiften tillförs respektive kommun.

LSS-utjämning

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade är en rättighetslag som ska garantera personer med funktionshinder goda levnadsvillkor. Eftersom kostnaderna för kommunernas LSS-verksamhet är ojämnt fördelade finns ett separat utjämningsystem för denna verksamhet. Utjämningsystemet är mycket känsligt för förändringar i den underliggande verksamhetsstatistiken vilket kan leda till att bidraget förändras kraftigt mellan åren. Beloppen för 2019 och framåt är budgeterade enligt den prognos som SKL redovisat i april 2018.

Sammanställning skatter, utjämning och statsbidrag, Surahammars kommun

	2024	2025	2026
	mkr	mkr	mkr
Skatteintäkter	532,5	566,1	592,3
Inkomstutjämning	144,3	148,4	152,9
Kostnadsutjämning	3,9	3,9	3,9
Reglerings post	22,7	16,6	12,7
LSS-utjämning	-17,4	-17,4	-17,4
Fastighetsavgift	25,5	25,5	25,5
Cirkulär 23:20 230427, SKR			

8.2 Verksamhetsmål kopplade till god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige beslutar om övergripande långsiktiga resultatmål för mandatperioden samtliga kopplade till god ekonomisk hushållning på sikt.

Måluppfyllnad bedöms på två olika sätt:

1. Styrelser- och nämnder formulerar även egna mål och mätetal för att bidra till måluppfyllnad av Kommunfullmäktiges mål. Vid delår- och helår som görs en bedömning huruvida dessa mål bidragit till KF mål uppfyllnad.
2. Kommunfullmäktige följer även upp utvecklingen genom att följa KF indikatorer som framgår i avsnittet mål. För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnått ska minst hälften av dessa indikatorer bibehållas eller förbättras.

9 Vision, Kommunfullmäktigemål och indikatorer

9.1 Vision

År 2030 är Surahammars kommun en mer tillgänglig, välmående, tillväxtdriven och utvecklande kommun där kommuninvånarna känner mer stolthet, delaktighet, gemenskap och trygghet

9.1.1 Mål 1 Kommunen har en god ekonomisk hushållning

Beskrivning

God ekonomisk hushållning är grundläggande för att kunna föra kommunen framåt. Tuffa ekonomiska tider väntar de kommande åren. Ett gemensamt ansvar kommer tas för att Surahammars kommuns ekonomi ska skötas på ett långsiktigt, hållbart och ansvarsfullt sätt.

Vi ska uppnå balans i ekonomin och uppfylla minst 2% i överskott varje år
Överskottet bör inte överstiga 2,75%.

Målet tilldelas Kommunstyrelsen och nämnderna

Strategier

Den ekonomiska styrmodellen ska följas och om att lämna en gemensam budget varje år under mandatperioden

Ingen höjd skatt

Agenda 2030

1. Ingen fattigdom

11. Hållbara städer och samhällen

RUS 2030 - Regionala mål

Tillväxt # 20 God ekonomisk utveckling

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024
Budgetavvikelser i styrelse och nämnder ska inte vara negativa vid årets slut			
Bolagens finansiella mål ska ha en positiv utveckling under mandatperioden.			

9.1.2 Mål 2 Kommunen är en attraktiv arbetsgivare

Beskrivning

Kompetensbehovet ökar och kommunen behöver medvetet arbeta på att bli en attraktiv arbetsgivare för att locka och behålla personal. Inom vård och omsorg kommer behovet öka av professionella medarbetare och chefer, för att den ökande andelen äldre med omfattande omvårdnadsbehov ökar.

Surahammars kommun arbetar konsekvent och systematiskt med att öka personalens välbefinnande. En personalpolitisk målsättning med medarbetarskapet är att varje medarbetare ska känna tillit, delaktighet, uppskattning och uppfatta kommunen som en god arbetsgivare. Det ska vara naturligt och se sig själv som en god ambassadör för Surahammars kommun samt vara engagerad, att möta brukare och kommuninvånare, oavsett vilket uppdrag man har i organisationen.

Målet tilldelas samtliga styrelser och nämnder.

Strategier

Hälsofrämjande arbete inom verksamheterna som förebygger ohälsa

Fortsatt friskvårdspeng

Se över kommunens policy gällande arbetskläder.

Utöka fortbildningen för all personal inom äldreomsorgen

Genomföra fortbildning för alla chefer och andra i ledande befattningar

Införa möjligheten till flexibel arbetstid för kommunal personal, där det är genomförbart

Bättre möjlighet till kompetensutveckling på arbetstid inom den kommunala verksamheten

Verka för en förbättrad arbetsmiljö inom vård och omsorg genom att utreda och påbörja arbetet med att fasa ut delade turer, trygga rätten till heltid för dem som så önskar och minska antalet otrygga anställningsformer

Den HR utredning som är utförd under våren 2023 visar att kommunen skulle vara hjälpt av att följande åtgärder för att utveckla och behålla sina medarbetare:

Tydliga ansvarsområden

Bättre kommunikation från ledning och nedåt i organisationen avseende målsättningar och strategier

Lika information för alla – intranät – de som arbetar via Mac-datorer har inte tillgänglighet till all information idag

Rimlig arbetsbelastning

Individuellt anpassat ledarstöd/mentorskap

Utbildningsinsatser, både behovsanpassade och återkommande regelbunden uppdaterad information

Åtgärda eftersatt fastighetsunderhåll

Konkurrenskraftiga villkor i form av villkor och förmåner

Enhetlig struktur för lönesättning – Hur belöna lojalitet och lång anställning? // individuell lönesättning

Belöna medarbetare som är lojala, fungerar bra och har arbetat länge

Tillgång till regelbunden information om arbetsrätt och arbetsmiljö

Effektiva systemstöd

Dessutom skulle Kommunledningen och hela kommunen skulle vara behjälpt av ett förstärkt varumärke efter en tid med turbulens, vilket kan uppnås enligt HR utredningen genom:

Ökad samverkan mellan politik och förvaltning

Tydlighet i styrfunktioner, ansvarsområden och målsättningar

Utökad kommunikation mellan ledning och övriga organisationen för att förmedla uppsatta mål

Mer förankringsarbete i samband med övergripande förändringar – en ledningsgrupp som forum för öppen diskussion ger vidgade perspektiv och underlättar i sin tur förankringsarbete i organisationen innan beslut tas av respektive ansvarige.

Agenda 2030

3. God hälsa och välbefinnande

4. God utbildning för alla

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

RUS 2030 - Regionala mål

Välmående # 4 Öka tilliten i samhället

Tillväxt #18 Öka andelen org. som upplever att de har lätt att hitta rätt kompetens vid rekrytering

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun, andel (%) ska minska	7,3 %		4,5 %
Indikatorn gott ambassadörskap ska öka			

9.1.3 Mål 3 Kommunen är en trygg plats för alla

Beskrivning

Kommunen ska vara en trygg plats för alla. Vi arbetar både med aktiva insatser och förebyggande arbete i dialog med invånarna och alla andra aktörer.

Målet tilldelas samtliga styrelser och nämnder

Strategier

Stödja organisationer och föreningar som arbetar brottsförebyggande

Verka för att öka närvaron av poliser i kommunen

Fortsätta utveckla arbetet med metodstödet Effektiv samordning för ökad trygghet, EST och med Brottsförebyggande rådet

Fortsatt arbete med att öka tryggheten på otrygga platser

Se över möjligheten till fler övervakningskameror

Utbilda personal hur man upptäcker våld i nära relationer, hos kollegor, i skolan etc.

Fortsatt förbättra kommunens krisberedskap, med hänsyn tagen, bland annat till världsläget och erfarenheterna från pandemin

Agenda 2030

- 3. God hälsa och välbefinnande
- 5. Jämställdhet
- 16. Fredliga och inkluderande samhällen

RUS 2030 - Regionala mål

Välmående # 3 Öka Tryggheten

Välmående # 4 Öka tilliten i samhället

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024
Andel av befolkningen (16–84 år) som uppger att de är mycket/ganska otrygga eller som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, 2021–2022.ska minska	21 %		15 %

9.1.4 Mål 4 Kommunens tillväxt och hållbarhetsarbete har utvecklats

Beskrivning

Vi vill se en utveckling och tillväxt i hela Surahammars kommun. Kommunen ska bli bättre på att ta tillvara den stora potential som finns, för att kunna växa, bli fler invånare, fler företag och som ger fler arbetstillfällen.

Utveckling och tillväxt ska ske genom en god långsiktig planering och med hållbarhet som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. En hållbar utveckling bygger på tre dimensioner: det sociala, miljön och ekonomin. Tillväxt- och hållbarhetsarbete behövs för att förbättra förutsättningarna för att möjliggöra för goda livs och levnadsvillkor.

Kommunen ska förbättra förutsättningarna för näringslivets utveckling genom att vara en drivande kraft och bistå med stöd, service och samordning.

Här verkar vi för en god kommunal service till allmänheten med snabb hantering, professionellt bemötande och ändamålsenlig, lättillgänglig information. Ett av regionala utvecklingsstrategins visionsmål är digital omställning och digitalisering i samhället går snabbt, kommunen behöver utveckla, effektivisera, anpassa samt digitalisera arbetsprocesser för att möta upp mot medborgarnas förväntningar på kommunal service.

Tillväxt kommer leda till större behov av bostäder och en utbyggd infrastruktur, med en ändamålsenlig och fungerande kollektivtrafik.

Målet tilldelas samtliga styrelser och nämnder

Strategier

Skapa förutsättningar för bostadsbyggande av olika karaktär, för att få igång flyttkedjor och täcka de växande behov som finns.

Uppmuntra olika intressenter för att öka byggande av flerfamiljshus/hyresrätter

Prioritera arbetet med att förverkliga bostadsförsörjningsplanen

Fortsatt arbetet med att förbättra företagsklimat, bland annat genom en god dialog med kommunens företagare.

Kommunen ska vara en drivande kraft i att samordna och förbättra företagsklimatet i kommunen.

Fortsatt snabb, smidig, konsultativ rådgivning vid hantering av tillståndsgivning samt efterhandsdebitering bör tillämpas.

Gott underhåll av kommunala fastigheter exempelvis det särskilda boendet i Ramnäs.

En lokalförsörjningsplan, som tar ett helhetsgrepp på optimal användning av kommunens lokaler.

Möjligheten till att utnyttja solenergi i nyproduktion och befintliga fastighetsbeståndet ska utredas
Satsa på energieffektivisering i kommunen

Förstärka energirådgivningen till kommunens medborgare och företagare

Kommunen ska underlätta att fler publika laddstolpar kommer till stånd

Öka kollektivtrafikens marknadsandelar med hänsyn taget till alla de som bor, vistas och verkar i kommunen.

Verka för att nödvändiga investeringar görs regionalt och nationellt för att, bland annat förbättra

tågtrafiken på Bergslagspendeln
Verka för att direkttåget Ludvika-Stockholm återinförs
Fortsätta stödja skötseln av enskilda vägar i kommunen

Agenda 2030

- 7. Hållbar energi för alla
- 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 11. Hållbara städer och samhällen
- 13. Bekämpa klimatförändringarna

RUS 2030 - Regionala mål

Välmående # 2 Balans på bostadsmarknaden i alla kommuner
Tillgänglighet # 7 Öka kollektivtrafikens marknadsandel
Tillgänglighet #13 Öka produktionen av fossilfri och förnybar energi
Tillväxt #16 Förbättrat företagsklimat
Tillväxt # 19 Öka andelen sysselsatta

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024
Invånare totalt, antal	10 033		10 150
Bostäder som beviljats bygglov under de senaste två åren, antal/1000 inv.			3
Förvärvsarbetande dagbefolkning i kommunen			
Företagsklimat, sammanfattande omdöme i svenskt näringslivs mätning	3,11 %	3,65 %	4 %
Anslag för planerat underhåll ska inte understiga 150 kr/kvadratmeter			150

9.1.5 Mål 5 Kultur- och fritidsaktiviteter är kända och attraktiva

Beskrivning

I Surahammars kommun har vi ett levande kulturliv och rika möjligheter till fritidsaktiviteter.

Kommunen ska under mandatperioden genomföra aktiviteter som syftar till att marknadsföra kommunen som en attraktiv kommun att leva och vistas i.

Kring Strömsholms kanal som rinner igenom kommunen finns stora möjligheter att vistas både i och kring kanalen. Kanalen har ett stort värde för både de som bor i kommunen och även för de som besöker kommunen, områdena har utvecklingspotential.

Att vara ute i naturen kan medföra en rad positiva effekter för hälsan, till exempel minskad stress, stärkt kognitiv förmåga och förbättrad psykisk hälsa. Det främjar också fysisk aktivitet men ger också möjlighet till sociala kontakter i en avkopplande miljö. Vissa forskare menar till och med att vi skulle bli lyckligare och känna större livskraft om vi fick en starkare koppling till naturen enligt folkhälsomyndigheten. Invånare i ålder 18–85 år upplever sämre grad av bra självskattad hälsa och har procentuellt högst fetma än övriga kommuner i länet enligt undersökningar gjorda av: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor (HLV) samt Liv & Hälsa (LH) Att uppmuntra kommuninvånare att delta i fler naturer, kultur- och fritidsaktiviteter skulle främja folkhälsan.

Målet tilldelas Kommunstyrelsen

Strategier

Fler ställplatser för husbilar ska inrättas i hela kommunen

500 tkr per år utöver ordinarie verksamhet, till föreningar och andra lokala initiativ i Ramnäs och Virsbo.

Utveckla Ekängsområdet till ett mer attraktivt område för idrott, friluftaktiviteter och turism.

Se över behovet av en samlingslokal i Ramnäs

Fortsatt satsning på Kulturskolan i samverkan med studieförbunden.

Göra insatser för att stimulera en aktiv fritid i hela kommunen. Lokala ideella initiativ ska uppmuntras

I samband med Pride, inrätta ett årligt stipendium till minne av Eric Thorsell (1898 – 1980), ett stipendium för insatser för tolerans, civillurage och mod i att stå upp för allas lika värde.

Agenda 2030

3. God hälsa och välbefinnande

11. Hållbara städer och samhällen

RUS 2030 - Regionala mål

Tillgänglighet #10 Öka tillgängligheten till värdefulla natur- och kulturmiljöer

Tillgänglighet # 11 Öka deltagandet i kultur- och fritidsaktiviteter i hela länet

9.1.6 Mål 6 Kommunen bedriver förskola och skola av hög kvalitet

Beskrivning

Förskola och skola ska ha hög kvalitet, en god arbetsmiljö för alla, bättre resultat, studiero för eleverna och goda villkor för dem som arbetar där.

Gynna en bättre arbetsmiljö för elever och personal med nya ändamålsenliga lokaler. Ny skola ökar förutsättningar för mindre grupper i förskolan och mindre klasser i skolan att genom en omorganisation kan göras när skolan står klar. Mindre grupper förväntas leda till mer studiero.

Målet tilldelas Kommunstyrelsen och Barn och Bildningsnämnden

Strategier

Bygga en ny mellanstadieskola

Verka för mindre grupper i förskolan och mindre klasser i skolan

Sträva efter att alla elever i åk 9 ska vara behöriga till gymnasiet

Stötta arbetet med att rekrytera behöriga vikarier till förskola och skola

Skapa en likvärdig skola i hela kommunen

Se över möjligheten att erbjuda avgiftsfria mensskydd för elever

Utöka öppethållandet på samtliga fritidsgårdar i kommunen mot sommaröppet på samtliga fritidshem och fritidsgårdar

Sommarskola med koppling till sommarjobb

Främja samarbetet mellan Kommunen, studieförbund och föreningar, för att skapa meningsfulla aktiviteter

Agenda 2030

3. God hälsa och välbefinnande

4. God utbildning för alla

10. Minskad ojämlikhet

RUS 2030 - Regionala mål

Välstånd # 5 Öka andelen barn och vuxna som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra

Tillväxt # 17 Öka andelen elever som fullföljer sina studier med godkända resultat

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	69,9 %		80 %

9.1.7 Mål 7 Kommunen bedriver vård och omsorg av hög kvalitet

Beskrivning

Alla kommuninvånare ska känna sig trygga med att få god vård och omsorg, när behovet uppstår.
Verka för god bemanning med omsorgstagaren i fokus.
En trygg vård och omsorg.

Enligt statistik från Kolada visar det att äldre inom över 65 år inom hemtjänst upplever sämre nöjdhet som helhet än äldre inom Särskilt boende.
66% har besvarat enkäten själva. Upplevelse av ensamhet, bemötande, hälsotillstånd, trygghet, hälsotillstånd.

Målet tilldelas Socialnämnden och kommunstyrelsen

Strategier

Ökat inflytandet över vardagen för den enskilde omsorgstagaren.
Då äldre upplever en känsla av ensamhet så ska detta motverkas, både för dem som bor hemma och dem som bor på kommunens boenden.
Verka för god bemanning med omsorgstagaren i fokus
Boende inom omsorgen ska ha möjlighet till meningsfulla aktiviteter efter behov.

Skapa fler möten mellan äldreomsorg och förskola.
Främja samarbetet mellan Kommunen, studieförbund och föreningar, för att skapa meningsfulla aktiviteter.
Närståendes behov ska beaktas och en utveckling av anhörigstöd ska ske.

Utökad fortbildningen för all personal inom äldreomsorgen och satsningar på fortbildning för chefer och ledare ska höja kvaliteten den vård och omsorg som ges.
Alla som arbetar nära brukare ska ha tillräckliga språkkunskaper. Det ska vara tydligt när kommunen anställer och kommunen ska ge möjligheter för befintlig personal att utveckla sina språkkunskaper.

Utreda behovet av antalet platser i särskilt boende och därmed möta framtida behov

Agenda 2030

 3. God hälsa och välbefinnande

RUS 2030 - Regionala mål

Välmående # 3 Öka Tryggheten

Välmående # 4 Öka tilliten i samhället

Välmående # 5 Öka andelen barn och vuxna som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhets- syn, andel (%) ska öka	84 %		86 %
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet, andel (%) ska öka	81 %		85 %

9.1.8 Mål 8 Kommunen arbetar förebyggande och stödjande för att motverka psykisk ohälsa

Beskrivning

Kommunen arbetar förebyggande och stödjande inom respektive verksamhetsområde för att minska ohälsa.

Enligt statistik från Kolada som hämtar information från folkhälsomyndigheten och Liv och hälsa ung så visar det att kommunmedlemmarna inte upplever att de har ett bra självskattat hälsotillstånd. Endast 62 procent uppger att de upplever att de är mår bra år 2022 jämfört med riket som har 73%

82,3 procent år 2022 av invånarna i åldern 16–84 år upplever ett med gott psykiskt välbefinnande. Surahammars resultat är bland det lägre än riket och Västmanland i övrigt. Två olika undersökningar med jämförbara resultat är inkluderade i statistiken. Uppsala, Sörmland, Västmanland, Värmland och Örebro (den s.k. CDUST-regionen) har Liv & Hälsa (LV) som datakälla.

Målet tilldelas Socialnämnden, Barn och Bildningsnämnden, Kommunstyrelsen och Surahammarhus förvaltning AB

Strategier

Förbättra samverkan mellan Socialtjänst, Förskola, Skola, Elevhälsa, Familjecentral och Öppna förskolan, med syfte att minska barns och elevers psykiska ohälsa

Aktivt motverka ensamhet hos äldre, både för dem som bor hemma och dem som bor på kommunens boenden

Familjecentral med öppen förskola. Innehållande förebyggande och stödjande verksamhet riktad till barn, ungdomar och deras familjer.

Utreda möjligheten till fler insatser för vuxna med beroendeproblematik, för att minimera behovet av externa vårdplatser

Införa en nollvision för våld i nära relation samt upprätta en kommunövergripande handlingsplan för att uppnå målet.

Agenda 2030

- 3. God hälsa och välbefinnande
- 4. God utbildning för alla
- 5. Jämställdhet
- 16. Fredliga och inkluderande samhällen

RUS 2030 - Regionala mål

Välstånd # 5 Öka andelen barn och vuxna som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra

Indikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024
Invånare mellan 18–84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%) ska öka	62 %		67 %
Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%) ska öka	82,3 %		84,5 %

10 Kvalitet i verksamheten

Varje styrelse och nämnd säkerställer att det finns rutiner för ett systematiskt förbättringsarbete. Utgångspunkten är att identifiera och åtgärda strukturella brister och brister i verksamhetens rutiner. Ledningen ska verka för ett klimat som uppmuntrar och stöder denna del av kvalitetsarbetet.

Ledningen ska uppmärksamma, effektivt samla in, hantera och åtgärda synpunkter och klagomål samt använda kunskapen för utveckling av verksamheten. All personal skall vara involverad och delaktig i detta arbete.

Det systematiska förbättringsarbetet består av följande komponenter:

- Internkontroll och egenkontroll
- Hantering av granskningsrapporter från revisorerna
- Hantering av klagomål och synpunkter
- Förbättringsåtgärder som framkommer vid uppsikt, analys och uppföljning

Uppföljning och rapportering

Rapporter om kommunkoncernens verksamhetsmässiga och ekonomiska utfall skall förutom årsredovisningen ske samlat till kommunfullmäktige åtminstone vid två tillfällen per år. Ekonomisk och verksamhetsmässig uppföljning med prognos för helåret sker efter april och delårsbokslut upprättas efter augusti.

Ekonomiuppföljningar sker dessutom månadsvis i respektive styrelse och nämnd. Om den förväntade helårsprognosen visar negativ avvikelse ska åtgärdsplaner upprättas och delges kommunstyrelsen.

De helägda bolagens styrelser är på samma vis som kommunens nämnder skyldiga att rapportera avvikelser till moderbolaget. Styrningen av bolagen regleras närmare i kommunens ägardirektiv.

11 Ram/Driftsbudget

Majoritetens budgetramar utgår ifrån övergripande budgetramar 2023 och bygger på det som framgår i avsnitt 7 "Analys av nuläge och framtida utmaningar" samt inlämnade äskanden från styrelse och nämnder.

Den styrande majoriteten föreslår i denna budget fortsatta satsningar och vill tydligt markera att den demografiska utvecklingen med allt fler äldre de kommande åren kommer att ta huvuddelen av de årliga ökande intäkterna i anspråk. Socialnämnden beviljas ytterligare 2 miljoner i extra medel år 2024 för att finansiera personalkostnader då vi redan nu ser det ökade behovet av korttidsplatser och fler demensavdelningar.

Nämnd	Budget 2023	Budget 2024	Ökning av ramar
Kommunstyrelsen	163,0	168,8	5,8
Barn- och bildningsnämnden	231,6	237,3	5,6
Socialnämnden	214,0	227,0	13,0
Bygg- och miljönämnd	8,0	8,8	0,8
	616,6	641,8	25,2

12 Investeringsbudget

Kommunens investeringsbudget är framtagen utifrån förvaltningarnas behovsanalys av investeringar kommande budgetår och plan 2025–2026. Hänsyn tas till de strategiska och finansiella målen under samma period.

Den totala investeringsramen för kommunen, där investeringarna beräknas att kunna vara självfinansierade under budgetår 2024, planår 2025–2026, framgår enligt nedan.

Investeringsramar, Mkr

<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
33,0	34,0	32,0

I samband med att styrelse och nämnder börjar arbeta med den strategiska planen kommer den totala investeringsramen att fördelas utifrån förvaltningarnas behovsanalys av investeringar och politiska prioriteringar.